

FESTSPILLENE
I BERGEN

PROGRAM
KR 20

HÅKONSHALLEN

SØNDAG 28. MAI KL 19:30

Janine Jansen

m/Denis Kozhukhin
& Alisa Weilerstein

BERGEN
INTERNATIONAL
FESTIVAL

24. MAI — 07. JUNI
2017

BALANSEKUNST

I DNV GL er vi opptatt av sikkerhet, kvalitet og integritet. Våre ansatte jobber hver dag mot et felles mål: En sikker og bærekraftig fremtid. Vår rolle består ofte i å balansere næringslivets og samfunnets interesser – i hele verden. Vi kaller det balansekunst.

Vårt samarbeid med Festspillene, en av Norges ypperste og mest internasjonale kulturinstitusjoner, understøtter nettopp denne forpliktelsen overfor samfunnet. For kultur og samfunn går hånd i hånd.

Derfor er vi stolt hovedsamarbeidspartner for Festspillene i Bergen.

Lær mer om oss på www.dnvgl.com

Janine Jansen m/Denis Kozhukhin & Alisa Weilerstein

HÅKONSHALLEN

Søndag 28. mai kl 19:30

Sunday 28 May at 19:30

Varighet: 1 t 40 min inkludert pause

Duration: 1:40 including interval

Janine Jansen fiolin *violin*

Denis Kozhukhin piano

Alisa Weilerstein cello

CLAUDE DEBUSSY (1862–1918)

Fiolinsonate i g-moll *Violin Sonata in G minor*

FRANZ SCHUBERT (1897–1928)

Fantasie i C-dur *Fantasie in C major, D.934*

Pause *Interval*

DMITRIJ SJOSTAKOVITSJ (1906–1975)

Pianotrio nr. 2 i e-moll *Piano Trio No 2 in E minor, op. 67*

Introduksjon ved Magnus Andersson kl 18:55.

Introduction in Norwegian by Magnus Andersson at 18:55.

Støttet av Sparebankstiftelsen DNB – Dextra Musica og Anders Sveaas' Almennyttige Fond.

Supported by The Savings Bank Foundation DNB – Dextra Musica and Anders Sveaas' Charitable Foundation.

Sponset av *Sponsored by* DNV GL.

Dødens nærhet

Kveldens tre verk utgjør et kontrastrikt program som lar musikerne vise sine instrumentale ferdigheter. Musikken stiller også eksepsjonelle krav til samspill og lytting. En slående fellesnevner for verkene er imidlertid at de er skrevet i nærheten av døden.

Debussys «Fiolinsonate»

Debussy var kreftsyk og visste at han hadde kort tid igjen da han skrev sin «Fiolinsonate». Verket er det siste av betydning som komponisten ferdigstilte og selv spilte på klaveret. Med en pågående krig, og en generell uvilje mot det tyske, ble fransk nasjonalisme viktigere for Debussy mot slutten av livet. Han signerte gjerne verk med, og kalte seg for, en «fransk musiker». Sonaten har også innslag av spansk musikk og sigøynermusikk.

Førstesatsen er i sonatesatsform, men den har særegenheter som at sidetemaet først kommer i feil toneart og siden mangler i repetisjonen. Satsen går i 3/4-takt, men det er mange betoningar som gjør at det bitvis høres ut som om den er skrevet med vekslende taktarter. Den spøkefulle andresatsen er også leken i formen. Den følger ikke noen standardisert form, men sistesatsen begynner med sitater fra andresats og deretter fra førstesats. Så følger en virtuos rondo (A-B-A-C-A-D-A), der C-delen inneholder de nevnte referansene til sigøynermusikk.

Schuberts «lette» fantasi

Kanskje Schubert følte at hans egne dager var talte da titanen Beethoven gikk ut av tiden i 1827, året før han selv møtte døden. Schubert hadde imidlertid hatt helseproblemer helt fra 1823. Jo mer han isolerte seg i 1827, desto mer kom han til å drikke. Likevel fortsatte han å komponere, og han skrev noen av sine mest betydelige og banebrytende verk i 1828. Mange komposisjoner fra 1828 er som testamenter for Schuberts virksomhet og visjoner til etterverden, men «Fantasi i C-dur» blir ofte regnet for å være et lett verk. Det har likevel mange spennende aspekter ved seg knyttet til begrepet «Fantasi», som er mer en innstilling enn en sjanger. Verket peker bakover til hvordan

man på 1700-tallet gjerne fantaserte i flere satser. Samtidig flørter verket med 1800-tallets løsere fantasi-strukturer i én sats, der verkets tema ofte er en operamelodi eller et annet kjent verk. Tredjesatsen er nemlig en variasjonssats over Schuberts sang «Sei mir gegrüßt».

Sovjetkunstnerens frykt

I 1933 skrev Maxim Gorky artikkelen «Sosialistisk realisme», som definerte at kunsten skulle være for folket og tegne deres hverdag på en realistisk måte, samt å hylle Staten og Partiet. Vestens modernisme, og særlig de atonale eksperimentene fra «Den andre wienerskole», ble sett på som noe dekadent uten plass i den sovjetiske musikken. Kriteriene for regimets smak var imidlertid meget uklare, og Sjostakovitsj var en av de uheldige som fikk stempelet «formalist». Han fryktet dermed for sitt liv. Det var kjent at KGB kunne banke på døren midt på natten, og familiene fikk sjelden se den bortførte eller overhodet vite hva som skjedde med personen. I denne redselsfulle tiden hadde Sjostakovitsj en koffert stående ved døren, der han hadde pakket det mest nødvendige, i tilfelle han skulle oppleve en slik skjebnesvinger banking.

«Pianotrio nr. 2» er tilegnet vennen Ivan Sollertinskij, som plutselig gikk bort grunnet hjerteinfarkt. Sjostakovitsj er kjent for å skrive programmusikk uten at vi noensinne helt kan forvente å få vite hva musikken handlet om. Sovjetregimet tillot nemlig ikke kritiske uttalelser, så Sjostakovitsj kunne aldri forklare sine mulige intensjoner om kritikk mot Sovjetstaten.

I førstesatsen kan vi lett se for oss de karrige sibirske steppene. Andresatsens scherzo er en djevlesk dødsdans der fangene i konsentrasjonsleiren vandrer mot sin død. Tredjesatsens «passacaglia» (variasjoner over en akkordrekke) er et direkte følelsesuttrykk for fortvilelsen over døden, og at Sjostakovitsj inkorporerte klezmer-musikk i fjerdesatsen er kanskje et uttrykk for at han prøver å se på døden med ironi og på livet med glede. Eller så har Sjostakovitsj bare skrevet god kammermusikk som uttrykker melodier og tonearter. Det vil vi aldri få vite sikkert.

Tekst: Magnus Andersson

The proximity of death

The programme this evening comprises three contrasting works which give the musicians an opportunity to demonstrate their instrumental skills. The music also makes exceptional demands on ensemble performance and listening. A further common feature of the works is that they were all composed in the vicinity of death.

Debussy's Violin Sonata

When he wrote his Violin Sonata Debussy was terminally ill from cancer and knew his death was approaching. It is the last significant work that he completed and performed on the piano. Against a backdrop of war and a general resentment of things German, French nationalism increased in importance for Debussy towards the end of his life, and he proudly signed himself 'Debussy, French musician'. The sonata also has elements of Spanish and Romani music.

The first movement is in sonata form, with the second subject quirkily in the wrong key and absent from the recapitulation. Although it is notated in 3/4 time, frequent accented beats occasionally give the impression that it is written in varying time signatures. The jocular second movement is also playful, not following any standard formal structure. The finale starts with quotations from the second and then the first movement, followed by a virtuoso rondo (ABACADA). The Romani references are in the central section.

Schubert's 'light' fantasy

Schubert may have felt his own days were counted when the titan Beethoven left the world in 1827, the year before his own death. Schubert's health had been failing ever since 1823, and the more he isolated himself in 1827, the more he drank. Nevertheless he continued to compose, and wrote some of his most significant and groundbreaking works in 1828. Many of his works from that year are testaments to Schubert's visions for the future, but Fantasy in C major is often considered a lightweight work. Many of the exciting aspects of the work are related to the concept of the Fantasy, which is more a frame of mind

than a genre in itself. The work retrospectively considers how eighteenth century works often fantasised in several movements. At the same time it flirts with the nineteenth century freer fantasy structures in a single movement, often over an operatic melody or another familiar tune. The third movement consists of variations on Schubert's own song *Sei mir gegrüßt*.

The Soviet artist's dread

In 1933 Maxim Gorky wrote the article 'Socialist Realism', which propounded that art should exist for the people and depict everyday life in a realistic way, while praising the state and the party. The modernism of the West, particularly the Second Viennese School, was seen as decadent and inappropriate for music in the Soviet Union. The criteria for taste expressed by the authorities were however extremely vague, and Shostakovich was unfortunate enough to be labelled a 'formalist'. As a consequence he feared for his life. If the KGB were to knock on his door in the middle of the night, his family would probably never see him again or ever find out what had happened to him. Shostakovich had essentials packed in a suitcase by his door in readiness for just such a fateful knock.

His Piano Trio no 3 is dedicated to his friend Ivan Sollertinsky, who suddenly died of a heart attack. Shostakovich is known for writing programme music, but we can never be certain of the narrative. Since the Soviet regime did not permit public criticism, Shostakovich was necessarily silent on the topic.

In the first movement we can easily discern the bleak Siberian steppes. The second movement scherzo is a devilish dance of death in which concentration camp prisoners walk inexorably towards a certain fate. The third movement, a passacaglia (melodic variations on a repeated series of chords), is a direct emotional expression of despair over death, and Shostakovich's use of Klezmer music in the finale may be his way of saying that he looked at death with irony and at life with joy. Or perhaps he just wrote good chamber music using melodies and diatonic keys. We will never know for certain.

Text: Magnus Andersson

English version: Roger Martin

Foto: Marci Borggreve

Janine Jansen, født i Soest, Nederland, studerte hos Coosje Wijzenbeek, Philipp Hirschhorn og Boris Belkin. 13 år etter at hun grunnla den internasjonale kammermusikkfestivalen i Utrecht utnevnte hun i 2016 cellisten Harriet Krijgh til etterfølger som kunstnerisk leder. Hun opptrer jevnlig med Royal Concertgebouw Orchestra, og har urfremført Michel van der Aas fiolin-konsert, som hun også har fremført med Bergen Filharmoniske Orkester. Jansen har vunnet en rekke priser, inkludert fire Edison Klassiek-priser, fire ECHO Klassik-priser, den tyske kritikerprisen, NDR Musikpreis og Concertgebouw-prisen, samt Royal Philharmonic Society Instrumentalist Award. Høydepunkter fra diskografien inkluderer verk av Bartók, Brahms, Bach, Prokofjev, Beethoven, Britten, Mendelssohn, Bruch og Tsjajkovskij. Hennes kammermusikkutgivelser inkluderer Schuberts strykekvintett og Schönbergs *Verklärte Nacht*. Som mentor i talentprogrammet Crescendo samarbeidet hun med en rekke unge musikere under Festspillene i Bergen 2016. Janine Jansen spiller på en 1707 Stradivarius «Rivaz – Baron Gutmann»-fiolin på generøst lån fra Dextra Musica.

Janine Jansen, born in Soest, Netherlands, trained with Coosje Wijzenbeek, Philipp Hirschhorn and Boris Belkin. Thirteen years after establishing the International Chamber Music Festival in Utrecht, she named cellist Harriet Krijgh as her successor as Artistic Director in 2016. She regularly performs with the Royal Concertgebouw Orchestra, and gave the first performance of Michel van der Aa's Violin Concerto, which she has also performed with the Bergen Philharmonic Orchestra. Jansen has won numerous prizes, including four Edison Klassiek Awards, four ECHO Klassik awards, the German Record Critics' Award, the NDR Music Prize, the Concertgebouw Prize and the Royal Philharmonic Society Instrumentalist Award. Highlights of her discography include works by Bartók, Brahms, Bach, Prokofiev, Beethoven, Britten, Mendelssohn, Bruch and Tchaikovsky. Her chamber music recordings include Schubert's String Quintet and Schönberg's Verklärte Nacht. As a mentor in the talent programme Crescendo in Norway she collaborated with a number of young musicians at the Bergen International Festival

2016. Janine Jansen plays the 1707 Stradivarius "Rivaz – Baron Gutmann" violin kindly on loan from Dextra Musica.

Denis Kozhukhin (f. 1986, Russland) kommer fra en musikerfamilie, og startet pianostudiene som fireåring hos sin mor. Han var elev ved Balakirev musikk-skole hos Natalia Fish. Fra 2000 til 2007 studerte han på musikk-skolen Reina Sofía i Madrid med Dimitri Bashkirov og Claudio Martinez-Mehner. Han fikk avgangsdiplomet personlig fra Spanias dronning, og ble utnevnt beste student og beste kammergruppe med

Cervantes Trio to ganger. Han ble invitert til pianoakademiet på Comosjøen, hvor han studerte hos blant andre Fou Ts'ong, Stanislav Yudenitsj, Peter Frankl, Boris Berman, Charles Rosen og Andreas Staier. Han fullførte studiene hos Kirill Gerstein i Stuttgart. Kozhukhin ble tildelt tredjepris ved Leeds International Piano Competition i 2006, og Vendome-prisens førstepris i Lisboa i 2009. Kozhukhin har allerede optrådt på mange av verdens sentrale festivaler og konserthus, inkludert Verbier-festivalen, Berliner Philharmonie, Carnegie Hall, Concertgebouw, og mange flere.

Denis Kozhukhin, born in Russia in 1986 into a family of musicians, began his piano studies with his mother at the age of four. As a boy he attended the Balakirev School of Music, where he studied under Natalia Fish. From 2000 to 2007 Kozhukhin was a pupil at the Reina Sofia School of Music in Madrid studying with Dimitri Bashkirov and Claudio Martinez-Mehner. Upon graduating he received his diploma personally from the Queen of Spain and was named best student in his year and twice with his own Cervantes Trio best chamber group. He was invited to study at the Piano Academy at Lake Como, where he received tuition from amongst others Fou Ts'ong, Stanislav Yudenitch, Peter Frankl, Boris Berman, Charles Rosen and Andreas Staier. He completed his studies with Kirill Gerstein in Stuttgart. Kozhukhin received First Prize at the 2009 Vendome Prize in Lisbon and third Prize at the Leeds International Piano Competition in 2006. Kozhukhin has already appeared at many of the world's most prestigious festivals and concert halls, including the Verbier Festival, Berliner Philharmonie, Carnegie Hall and the Concertgebouw.

Foto: Jamie Jung

Den amerikanske cellisten **Alisa Weilerstein** er anerkjent for sin spillestil som kombinerer intensitet, spontanitet og følsomhet. Hun ble i 2010 invitert av Daniel Barenboim og Berlin-filharmonikerne til å spille Elgars cellokonsert i orkesterets årlige Europakonsert. Hun har optrådt med de største orkestrene i USA og Europa med dirigenter som Pablo

Heras-Casado, Gustavo Dudamel, Sir Mark Elder, Christoph Eschenbach, Paavo Järvi, Zubin Mehta, Matthias Pintscher, Yuri Temirkanov, Juraj Valcuha og Osmo Vänskä. I 2016/17-sesongen skal Alisa utfremføre Matthias Pintschers nye cellokonsert med Boston Symphony Orchestra. Andre høydepunkt inkluderer opptredener med Kungliga Filharmonikerna, Sydney Symphony, Rundfunk Sinfonieorchester Berlin, Lausanne kammerorkester og Orquesta Sinfonica de Galicia. Alisa returnerer også til BBC Proms denne sesongen for å fremføre den britiske premieren av Dusapins *Outscape*.

*The American-born cellist **Alisa Weilerstein** has attracted attention worldwide for her natural virtuosity, intensity of her playing and the spontaneity and sensitivity of her interpretations. In 2010, she was invited by Daniel Barenboim and the Berlin Philharmonic to play the Elgar concerto in the orchestra's annual Europakonzert. She has appeared with all of the major orchestras throughout the United States and Europe with conductors including Pablo Heras-Casado, Gustavo Dudamel, Sir Mark Elder, Christoph Eschenbach, Paavo Järvi, Zubin Mehta, Matthias Pintscher, Yuri Temirkanov, Juraj Valcuha and Osmo Vänskä. The 2016/17 season sees Alisa give world premiere performance of Matthias Pintscher's new concerto with the Boston Symphony Orchestra. Other highlights include performances with the Stockholm Philharmonic, Sydney Symphony, Rundfunk Sinfonieorchester Berlin, Lausanne Chamber Orchestra and the Orquesta Sinfonica de Galicia. Alisa also returns to the BBC Proms this season to perform the UK's premiere of Dusapin's *Outscape*.*

